

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 845 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

БЕРЖАНІР І. А., к.е.н.,

доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

м. Умань

РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Актуальність. Економічна нестійкість та умови сучасних ринкових відносин, що існують в Україні, зумовлюють необхідність пошуку керівниками нових методів управління підприємством. Однією із складових частин управління є внутрішній аудит.

Внутрішній аудит є одним із видів внутрішньогосподарського контролю суб'єктів підприємницької діяльності. Забезпеченню ефективності діяльності суб'єктів підприємницької діяльності багато в чому сприяють впровадження і правильна організація системи внутрішнього аудиту. Основними критеріями якості проведення внутрішнього аудиту як функції управління є ефективність, продуктивність та економічність системи внутрішнього аудиту.

Результати дослідження. У зв'язку з необхідністю організації служби внутрішнього аудиту та потребою зробити її діяльність ефективною для забезпечення безперервної діяльності підприємства, створення служби внутрішнього аудиту слід здійснювати в декілька етапів, які передбачають:

- визначення мети створення та завдань служби внутрішнього аудиту; визначення пріоритетів суб'єкта господарювання; обґрунтування необхідності створення служби внутрішнього аудиту; визначення її завдань;

- визначення основних функцій служби внутрішнього аудиту: визначення основних функцій, необхідних для виконання поставлених цілей;

- формування особового складу служби внутрішнього аудиту: економічне обґрунтування кількості працівників служби внутрішнього аудиту; визначення кваліфікаційних та етичних вимог до потенційних працівників служби внутрішнього аудиту;

- визначення організаційного статусу служби внутрішнього аудиту та основних моментів взаємовідносин служби внутрішнього аудиту та підрозділів підприємства: обґрунтування місця внутрішнього аудиту в управлінні підприємством та в системі внутрішнього контролю; визначення основних правил взаємодії з підрозділами суб'єкта господарювання та дочірніми підприємствами;

- розробка внутрішніх нормативних документів для регулювання процесу внутрішнього аудиту: розробка внутрішніх документів з регулювання діяльності служби внутрішнього аудиту відповідно до визначених завдань (складено на основі [1]).

На жаль, у нашій країні не всі управлінці розуміють важливість внутрішнього аудиту для підприємства. Вони вважають, що достатньо просто

перевірок, які здійснюються зовнішніми аудиторами.

Зіставлення функцій внутрішнього й зовнішнього аудиту наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Функції внутрішнього та зовнішнього аудиту

Чинники	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
Постановка завдань	Визначається керівництвом виходячи з потреб керування як підрозділами підприємства, так і підприємством у цілому.	Визначається договором між незалежними сторонами: підприємством й аудиторською фірмою.
Об'єкт	Рішення окремих функціональних завдань управління, розробка й перевірка інформаційних систем підприємства	Системи обліку й звітності підприємства.
Ціль	Визначається вищим керівництвом підприємства	Визначається стандартами з аудиту: оцінка достовірності фінансової звітності й підтвердження дотримання чинного законодавства
Методичні прийоми	Вибираються самостійно або визначаються стандартами внутрішнього аудиту.	Визначаються загальноприйнятими аудиторськими стандартами.
Організація роботи	Виконання аудиторських завдань відповідно до професійних стандартів та власних розроблених методик	Визначається аудитором самостійно, виходячи із загальноприйнятих норм і правил аудиторської перевірки.
Взаємини	Підпорядкованість адміністративно керівництву підприємства, функціонально вищому колегіальному органу, неповна незалежність від керівництва.	Рівноправне партнерство, повна незалежність
Суб'єкти	Співробітники окремого підрозділу підприємства, штатні працівники підприємства.	Незалежні експерти, що мають відповідний сертифікат і право займатися цим видом підприємництва
Оплата	Нарахування заробітної плати за штатним розкладом.	Оплата наданих послуг за договором
Звітність	Перед керівництвом.	Підсумкова частина аудиторського висновку може бути опублікована, аналітична частина передається клієнтові.

Внутрішній аудит виконує роль діагностичного засобу в управлінні підприємством, адже внутрішні аудитори проводять експертну оцінку тих процесів, що відбуваються на підприємстві, оцінюючи облікову політику, правильність реєстрації господарських процесів, правильність перенесення даних до реєстрів бухгалтерського обліку, а потім і до звітних форм, діяльність внутрішньогосподарського контролю, який здійснюється структурними підрозділами підприємства [2].

Проблема розвитку внутрішнього аудиту в Україні полягає у виробленні

комплексного та системного підходу до організації функціонування служб внутрішнього аудиту на підприємствах України, що зумовлено такими чинниками:

- недостатньою кількістю методичних розробок;
- недосконалістю чинної нормативно-правової бази у сфері регулювання внутрішнього аудиту;
- відсутністю достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- недостатньою кількістю кваліфікованих аудиторських кадрів;
- низьким рівнем автоматизації внутрішнього аудиту.

Під час організації внутрішнього аудиту необхідно дотримуватись принципів: однаковості; системності; документального оформлення; попередження; регулярності; незалежності; відкритості [3]. Дотримання зазначених принципів є фундаментальною основою побудови ефективної системи внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах.

Ефективність функціонування внутрішнього аудиту на підприємстві, насамперед, залежить від його організаційно-методичного забезпечення. Стандарти внутрішнього аудиту є нормативним документом, тобто професійним положенням, яке розроблене й опубліковане Радою зі стандартів внутрішнього аудиту та визначає вимоги до проведення внутрішнього аудиту на підприємстві, а також до оцінки діяльності працівників відділу (служби) внутрішнього аудиту.

Проведення внутрішнього аудиту на підприємстві регламентується стандартами внутрішнього аудиту, які містять:

- стандарти якісних характеристик (Attribute Standards): розглядаються характеристики організацій та осіб, які займаються внутрішнім аудитом;
- стандарти діяльності (Performance Standards): описують сутність внутрішнього аудиту і дають якісні критерії оцінки діяльності внутрішнього аудиту;
- стандарти практичного застосування (Implementation Standards): описують застосування стандартів якісних характеристик та стандартів діяльності під час виконання конкретного аудиторського завдання [4].

Висновки. Отже, в сучасних умовах внутрішньому аудиту надається широке поле для діяльності, щоб продемонструвати можливості і довести свою необхідність як власникам, так і менеджменту компаній. При організації відділу внутрішнього аудиту у керівництва з'являється потужний інструмент, за допомогою якого можна підвищити ефективність бізнесу і досягти нових цілей.

Ефективність діяльності внутрішнього аудиту на підприємствах визначається рівнем його організації. Основними об'єктами організації внутрішнього аудиту є створення та організація роботи системи внутрішнього аудиту, організація праці внутрішніх аудиторів, організація процесу здійснення внутрішнього аудиту.

Список використаних джерел:

1. Назаренко Т. П. Служба внутрішнього аудиту: особливості організації.

Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2016. Том 23. № 2. С. 119–125.

2. Каменська Т. О., Редько О. Ю. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практичний посібник. Київ, 2015. 375 с.

3. Організація і методика аудиту : навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. І. А. Бержанір Умань : Візаві, 2022. 326 с.

4. Бутинець Ф.Ф. Аудит : [підруч.]. Житомир : Рута, 2002. 672 с.

